

Список використаних джерел:

1. Основи економічної безпеки: [підручник] / О.М. Бандурка., В. Є. Духов, К. Я. Петрова, М. Черняков. Х.: Вид-во Нац.ун-ту внутр. справ., 2003. 236 с.
2. Экономическая безопасность: учебник для вузов/ под общ. ред. Л. П. Гончаренко, Ф. В. Акулинина. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 478 с. – Серия: Специалист
3. Бондаренко О. О. Фінансово-економічна безпека підприємства: теоретичний та практичний аспекти /О. О. Бондаренко // Ефективна економіка. 2014. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3580>
4. Пробин П. С. Экономика современного сельского хозяйства // Экономика и менеджмент инновационных технологий. — 2017. — № 3. С. 322–329. — URL: <http://ekonomika.snauka.ru/2017/03/14536>

СТРАХУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Лелюк Н. Є., канд. екон. наук, доцент, Овдієнко К. Ю., магістр, Харківський Національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Вітчизняний і світовий досвід підтверджує, що страхування є максимально економічною і раціональною системою захисту економічних інтересів людини. Страхування служить важливим елементом макроекономічного і мікроекономічного механізмів розвитку і регулювання соціальних процесів, для того щоб не тільки компенсувати соціальні витрати ринкової економіки, а й стимулювати їх розвиток, надаючи соціально-орієнтований характер. А також відіграє важливу стратегічну роль в соціально-економічних перетвореннях в країні.

Страхування, як соціальний інститут в динамічному суспільстві має достатній потенціал для успішного вирішення завдань: посилення соціального добробуту, забезпечення соціальної безпеки, захисту економічних інтересів і формування почуття впевненості в завтрашньому дні у різних соціальних верств населення. Крім цього, істотні економічні і соціальні зміни на ринку страхування, пов'язані з введенням обов'язкового страхування на ряд масових страхових послуг, в різному ступені зачіпають економічні інтереси різних верств населення та неоднозначно оцінюються реальними і потенційними споживачами, порушують баланс інтересів страховиків і споживачів страхових послуг.

Теоретичні основи аналізу страхування як передумови забезпечення економічних інтересів «економічної людини» були закладені в працях представників класичної економіки А. Сміта і А. Маршалла. Найбільшу увагу зарубіжних вчених в даний час зосереджено на пошуку шляхів досягнення балансу між економічною і соціальною складовими суспільного розвитку, який дозволив би уникнути серйозного конфлікту між ними. І запобігти перетворенню соціального захисту населення з механізму управління ризиками в важкі «пута», що перешкоджають економічному зростанню.

Відомий американський соціолог Дж.К.Гелбрейт, розглядаючи соціальні аспекти постіндустріального суспільства, виділив тенденцію, в результаті якої підвищення життєвого рівня визначає прагнення людей захистити своє здоров'я і саме життя від небезпечних явищ, пов'язаних з існуванням людини.

Разом з тим, цілий ряд вузлових проблем функціонування системи страхування в умовах ринкової економіки залишаються невивченими. В даний час практично відсутні роботи, присвячені взаємозв'язку страхового ринку з економічними інтересами різних соціальних верств населення. Потребує уточнення стратегія розгортання нових видів страхування, відповідних життєвих стандартів.

Таким чином, соціологічний аналіз реформування системи страхування, як фактора поліпшення якості життя і забезпечення потреб виявляє різноаспектний вирішення цієї проблеми, що є важливою передумовою для її глибшого і системного дослідження. Економічний аспект відображає стратегію страхового поведінки, цілеорієнтованого на отримання максимального відшкодування збитку в разі страхового випадку. Соціальний аспект відображає доступність страхових послуг представникам різних соціальних верств, які ведуть пошук страхових послуг, максимально забезпечують їм безпеку і стійкість. Соціокультурна складова відображає вплив традицій, норм, цінностей на кращий вибір стратегій поведінки на ринку страхування.

Страхування, як механізм захисту соціальної безпеки та економічних інтересів населення в суспільстві, що трансформується, зможе підвищити ефективність використання своїх соціозахисних ресурсів за умови, якщо основними принципами його модернізації будуть підвищення компетентності і відповідальності перед клієнтами і всім суспільством, розширення номенклатури страхових послуг, відповідних життєвих стандартів, максимальне наближення страхових організацій до сфер життєдіяльності населення, створення, поряд з державним сектором, сегмента комерційних страхових організацій.

Підкреслимо, що справа не тільки в тому, яка різноманітність страхових послуг пропонується населенню на ринку страхових послуг, а й в тому, що не можуть скористатися цими послугами в силу об'єктивних причин. Вибір певної страхової послуги залежить від рівня довіри страховим організаціям, рівня платоспроможності населення, а також досить сильно впливає масово-соціальна свідомість. Проблема полягає в співвідношенні готовності суспільства скористатися страховими послугами і реальними результатами при настанні страхового випадку.

Соціальні взаємовідносини суб'єктів страхування постійно супроводжуються протиріччям економічних інтересів. В даний час економічні інтереси страховиків домінують в порівнянні з інтересами страхувальників. У зв'язку зі скороченням кількості страхових організацій домінуючими виявилися економічні інтереси невеликої групи страховиків. Існуюча система страхування недостатньо розвинена. Відзначимо, що страхування повинне задовольняти такі потреби, як безпека, спокій, захист від несприятливих впливів, впевненість в майбутньому, захист життєвих інтересів індивіда.

Проаналізувавши ситуацію, що склалася на ринку страхування в даний час, виділимо наступні функції забезпечення безпеки: мінімізація соціальної напруженості, стимуляції самореалізації, які в комплексі з уже визначеними функціями необхідні в суспільстві перехідного типу.

Таким чином, хронічна криза економіки, низький рівень довіри населення до комерційних банків і приватних страхових компаній не забезпечують ефективне функціонування страхового ринку. Величезний вплив робить масову свідомість, пов'язане з надією на опіку з боку держави, а також низький рівень платоспроможності переважної більшості населення. Всі ці чинники є основним обмежувачем попиту на страхові послуги і перешкодою розвитку страхування в усіх його формах.

Тому більшість населення не тільки не хоче, але і не має можливості страхуватися. Разом з тим проглядається можливість страхування не тільки у виконанні функцій страхового захисту інтересів населення, а й у вирішенні макроекономічних завдань держави і соціальних проблем.

Страхування є універсальним механізмом, створеним для мінімізації ризиків і забезпечення соціальної безпеки. У цих умовах підвищується роль страхування в сукупності з іншими соціальними інститутами, покликаними забезпечувати гідне життя і стабільну перспективу для різних категорій населення. Сучасні умови дійсності актуалізують проблему забезпечення безпеки, як необхідну передумову підвищення рівня стабільності і якості життя.

Високий ступінь поляризації суспільства, низький рівень якості життя, недоступність соціально значущих благ є дестабілізатором соціально-економічної ситуації, а також стримує соціальні перетворення. Розвиток системи страхування в умовах соціально-економічної нестабільності поки що не сприяє забезпеченню життєдіяльності та відтворення їх трудових ресурсів.

Таким чином, існуючий механізм вітчизняного страхування потребує розробки і реалізації заходів, спрямованих на активізацію ролі реальних і потенційних споживачів шляхом задоволення життєво важливих інтересів. Без системної зміни соціально-економічна політика страхування в країні нормально розвиватися не буде.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про страхування». [Електронний ресурс] Закон України від 07 березня 1996 р. № 85/96 ВР//ВВР України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
2. Андрій В. М. Чи захистить система соціального страхування людину / В. М. Андрій // Право України. – 2010. – № 7. – С. 74–78, С.463–465.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги: навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 400 с.